

KULTÚRA

Marilyn Monroe-ként született újjá Violetta Koltai M. Gábor Traviata-rendezésében

Két szereposztásban, telt ház előtt nagy sikert aratott a Szegedi Nemzeti Színházban péntek és szombat este Koltai M. Gábor rendezésében az évadnyitó premierként bemutatott Traviata. A népszerű Verdi-operát új értelmezésben láthatta a közönség: Violetta platinaszőke parókában, Marilyn Monroe-nak maszkírozva lépett színpadra.

HOLLÓSI ZSOLT
2026. Szeptember 28. 17:15

TARI RÓBERT

Miközben a világ afelé halad, hogy a legnagyobb operaházak is koprodukcióra kényszerülnek, gyakran évtizedekig repertoárjukon tartanak egy-egy sikeres előadást, Szegedet olyan gazdag városnak gondolja a színháza, hogy a rendszerváltás óta már a negyedik Traviata-produkciót állították ki. Az előző három sem volt rossz, de néhány előadás után a milliókba kerülő díszleteket, jelmezeket leírták. Nem állítom, hogy 2026-ban is örömmel néznénk Bor József Varga Mátyas hagyományos, festett díszleteivel a '90-es évek elején színre vitt, majd 2002-ben felújított rendezését, de Juronics Tamás modern, látványos előadását, amit a 2010-es Armel Operafesztiválra kiemelt költségvetéssel készítettek el, új szereplőkkel időről-időre újra elő lehetett volna venni, még ma is játszhatnák, ha a takarékosság és az észszerűség is fontos szempont lenne. De könnyebb sopánkodni, hogy túl drága műfaj az opera. És akkor még nem is beszélünk arról, hogy Kossuth-díjas koreográfus-rendezőnk 2022-ben a Dóm tére is kitalált egy kevésbé sikerült új verziót, amiből mindössze két előadást játszottak. Röpke négy év alatt bizonyára olyan Traviata-ínség alakult ki az észszerűség is fontos szempont lenne. De könnyebb sopánkodni, hogy Kossuth-díjas koreográfus-rendezőnk 2022-ben a Dóm tére is kitalált egy kevésbé sikerült új verziót, amiből mindössze két előadást játszottak. Röpke négy év alatt bizonyára olyan Traviata-ínség alakult ki a Tisza-partján, hogy muszáj volt a kimeríthetetlen operairodalomból újra Verdi agyonjátszott remekművét elővenni spórolósnak nemigen nevezhető új rendezésben. Van azért egy jó hír is: szerencsére Koltai M. Gábor biztos kézzel nyúlt az operához, így már most lehetne gondolni arra, hogy pár év múlva felújítva, új szereplőkkel, esetleg egy sztárvendéggel érdemes visszahozni ezt a produkciót.

Az előjáték alatt végre nem az elcsépett, táncban előre elmeséli megoldással próbálkoztak. Violetta platinaszőke parókában, királykék selyemruhában, mai Marilyn Monroe-hasonmásként cipőit próbálgatja, majd lassan megtelik a körülrajongott kurtizán fényűző otthona bulizókkal.

Vereckei Rita nagyszerűen működő, visszafogott, színeivel, formáival mégis elegáns hatást keltő díszletet tervezett, ami apróbb változásokkal egyszerre képes megjeleníteni a történet összes helyszínét: Violetta lakását, Párizs környéki nyaralóját, Flora párizsi szalonját. Sokat segít ebben a teret középen hol kitágító, hol lezáró hatalmas tolóajtó és mögötte, a háttérben a sokféle kép, hangulat megjelenítését lehetővé tevő óriási ledfal. Telitalálatnak mondhatjuk Füzér Anni jelmezeit is, főleg a női szereplők esetében. Alfredo kopott farmere, kapucnis pulóvere valószínűleg a lázadását hivatott jelezni, mindenesetre nagyon kilóg vele a kiöltözött társaságból.

Kattintson képünkre, nézze meg Tari Róbert galériáját!

Érdekes a Koltai rendezésén végigvonuló Marilyn Monroe-párhuzam. Hogy a fiatalon elhunyt amerikai filmszillagnak milyen óriási hatása volt még jóval a halála után is, arra a rendszerváltás idején döbbentem rá, amikor az akkori főbérőm és a lánya is mindig Monroe-frizurát csináltatott, és egész életükben ragaszkodtak ehhez az öröknek gondolt stílushoz. Biztosan sokan emlékeznek még Szegeden arra a kiállításra is, amit a filmsztár halálának 50. évfordulója alkalmából rendeztek a német magángyűjtő, Ted Stampfer exkluzív anyagából a REÖK-ben. Hatalmas sikere volt, tódultak rá az emberek.

A nyilvánvaló különbségek ellenére is Violetta Valéry és Marilyn Monroe sorsában sok a hasonlóság. Ifjabb Dumas valóságból mintázott Violettaja Párizs legünnepeltebb kurtizánja, aki éjszakánként a felső tízezer királynője, míg Marilyn a filmvilág legcsillogóbb szexszimbóluma volt. Látszólagos magabiztosságuk ellenére valójában mindketten magányos, sérülékeny nők, akiket a férfiak által uralt társadalom birtokolt és szinte árucikként kezelt. Mindketten valódi, tiszta szerelemre vágytak, de a hírnév, a morális előítéletek és az álszent, képmutató közeg miatt sohasem lehettek igazán boldogok.

Koltai M. Gábor finoman, talán nem is szándékolta egy másik kultúrtörténeti párhuzamot is felvillant az előadásban. Amikor Violetta mintegy végső érvként megmutatja a tüdejéről készült röntgenfelvételt Alfredo apjának – a röntgenképet kékre színezve nagyban ki is vetítik a ledfalra – az mintha A varázshegy tragikus szépségű femme fatale-ja, Clavdia Chauchat Hans Castorp felé gyakorolt gesztusát is felidézné.

Kónya Krisztina nagyszerű Traviata volt már másfél évtizede is Juronics Tamás emlékezetes produkciójában. Hangban, karakterben az abszolút illett hozzá a szerep, és ha nem az énekesi bravúrt igénylő kényes koloratúrákra kihegyezett füllel hallgatjuk, akkor ma is sok értéke van alakításának. Egy teljes női sorsot tár elénk aprólékosan kidolgozott, megrendítő színészi játékkal és okos énekléssel.

A másik szereposztás élén bemutatkozó Máthé Beáta is lelkiismeretesen felkészült a szerepre, hanggal, levegővel, erővel is jobban győzi, bár legalább harminc Violetta-t végighallgatva, az övé szerintem sohasem volt igazi Traviata-hang. Ugyanakkor a csúcspontok nála erőteljesebbek, drámaibbak, nem véletlenül aratott szép sikert az idős Germont és Violetta kettőssével, amiben Alfredo apja arra kéri a nemeslelkű kurtizánt, mondjon le élete szerelméről. Különben rossz ötlet az operairodalom egyik legszebb, letragikusabb duettje alatt Alfredo hűgát egy táncos által életre keltve egyfajta néma szellemalakként megjeleníteni, és a közönség figyelmét az erőltetett mozgásokkal elterelni.

Tötös Rolandnak régi, kipróbált szerepe Alfredo, a hangjához is illik, így most is hozta azt a megbízható szintet, ami egy vidéki operatársulat vezető tenoristájától manapság elvárható.

Az utóbbi időben sokat fejlődött Tóth Jonathannak nem sok ideje volt felkészülni a szerepre, ráadásul ő inkább egy könnyed, hajlékony leggero tenor, ami ideális a Rossini-, Donizetti- és általában a bel canto-repertoárhoz, de kevésnek tűnik a Verdi-operák drámaibb, dúsabb, romantikus zenekari kíséretéhez. Különösen a II. felvonás szenvedélyes kitéréseket igénylő jeleneteiben éreztem kevésnek, néhol alig lehetett hallani, és sokszor hiányzott megszólalásaiból a férfias erő.

Szépál Szilveszter most ugyan szokatlanul fiatalnak tűnik a feladathoz, cserébe valószínűleg 20–30 év múlva is bátran énekelheti majd Giorgio Germont szerepét. Könnyed szökkenései, friss gesztusai valahogy nem teszik hitelesen öreggő a karaktert, miközben éneklését mindvégig élvezet hallgatni.

Réti Attila Giorgio Germont-ként vaskalapos, konzervatív öregúr, aki körül szinte megfagy a levegő, amikor színpadra lép. A legjobb korban van a szerephez, végre találtak egy igazán neki való karaktert. Sötétebb, komorabb, fenyegetőbb hangszíne is jól illik a szólamhoz, így a slágerária – „Di Provenza il mar, il suol” – után váltótársához hasonlóan megérdemelten kapott nagy tapsot.

Kattintson képünkre, nézze meg Tari Róbert galériáját!

A produkció legbiztosabb alappillére ezúttal is a Szegedi Szimfonikus Zenekar: mindig jó hallani, hogy van egy európai mércével is mérhető együttese a városnak, akikkel kapcsoltban meg kell visszafogottan fogalmazni, mert nekis rá szükségük, egyszerűen jók. A csúcspontok drámai erővel szólalnak meg, ahogy az operán végigvonuló Violetta-motívum is fenyegetően tragikus, és a hegedű-fuvola trillák is tökéletesek. Mindkét estén Fülöp Dániel Erik dirigált imponáló felkészültséggel, lendülettel, az énekesekre is segítőkészen figyelve.

A tánckar végig lelkesen, látható élvezettel táncolta Bodor Johanna sokszor humoros, néha groteszk, az előadás stílusához jól illeszkedő koreográfiáját. Dicséret illeti az énekkart és a kisebb szerepek megformálóit is, igazi csapatjátékosként mindent megtettek a siker érdekében.

Koltai M. Gábor jó dramaturgiai ízzel beszél, drámai csöndekert rendezett az előadásra. Például az új helyszínén játszódnak harmadik felvonást felvezető váltás a második részben, mielőtt az előjáték alatt Annina – Kismárton Ilona odaadóan játssza – leveszi Violetta parókáját és lesimkeli haldokló úrnőjét. Külön is meg kell említeni a világosító munkáját, mert a fényeknek, az okos világításnak is nagy szerepe volt a különleges színpadi hangulat megteremtésében.

A publikum mindkét este hálás volt az élményért, nagy ünneplésben részesítette az előadókat és alkotókat.

Szegedi Nemzeti Színház	bemutató	opera	premier	kritika	Giuseppe Verdi
rendező	La Traviata	Réti Attila	Szépál Szilveszter	Koltai M. Gábor	
Kónya Krisztina	operajátszás	karmester	Máthé Beáta	Fülöp Dániel Erik	
Tóth Jonathan					